

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика країн Європи

Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітня програма	291.00.02 Регіональні студії

Факультет права та міжнародних відносин

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Зовнішня політика країн Європи»** для студентів спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньої програми 291.00.02 Регіональні студії

Розробник: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Київського університету імені Бориса Грінченка Бессонова Марина Миколаївна.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права. Протокол від «31» січня 2018 року № 7.

Завідувач кафедри
міжнародних відносин та міжнародного права

І.В. Жалоба

А.Ю. Нашинець-Наумова

© Бессонова М.М., 2018 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Освітня програма 291.00.02	Вибіркова навчальна дисципліна
Модулів – 1	Освітній рівень: другий (магістерський)	Рік підготовки 1-й
Змістових модулів – 6		Семестр 2-й
		Лекції 24 год.
Загальна кількість годин – 180		Семінарські 24 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 8		Модульний контроль 12 год.
		Самостійна робота 120 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – набуття системних знань студентів щодо особливостей формування зовнішньої політики держав Європи, та детермінуючих чинників, що впливають на її подальшу еволюцію.

Завдання:

- ознайомлення студентів з витоками формування зовнішньої політики країн Європи;
- висвітлення ключових вимірів сучасної зовнішньої політики держав Європи;
- з'ясування тенденцій розвитку глобальної та регіональної системи безпеки на сучасному етапі функціонування держав європейського регіону;
- дослідження місця країн Європи у світовій політиці;
- з'ясування ролі держав Європи у стратегічних напрямках сучасної зовнішньої політики України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні чинники, які впливають на формування зовнішньої політики країн Європи;
- специфіку реалізації зовнішньої політики країн Європи;
- основні пріоритети зовнішньої політики країн Європи;
- особливості інтеграційних процесів та їх місце у зовнішній політиці країн Європи;
- актуальні проблеми та виклики для зовнішньої політики країн Європи;
- позицію країн Європи щодо актуальних проблем сучасних міжнародних відносин;
- місце України серед зовнішньополітичних пріоритетів країн Європи.

вміти:

- характеризувати специфіку зовнішньої політики країн Європи;
- виявляти спільні та відмінні риси у зовнішньополітичній діяльності держав регіону;
- визначати національні пріоритети країн Європи у зовнішньополітичному вимірі;
- орієнтуватися у тенденціях розвитку міжнародних відносин у межах Європи;
- аналізувати місце України серед зовнішньополітичних пріоритетів країн Європи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи».

Тема 1. Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи». Предмет, методи, завдання курсу. Поняття «зовнішня політика». Внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики держав. Основні виміри аналізу зовнішньої політики країн Європи.

Тема 2. Еволюція поняття «Європа» та сучасна зовнішня політика країн регіону. Поняття «Європа» та його еволюція. Поняття «європоцентризм» та його вплив на зовнішню політику країн регіону. Основні регіони Європи та необхідність врахування «регіонального виміру» при аналізі зовнішньої політики. «Поділи» Європи на регіони: основні виміри та вплив на зовнішню політику. Географічні, історико-культурні, історико-політичні, політико-інституційні та інші поділи на регіони у Європі.

Змістовий модуль 2. Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах

Тема 3. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи. Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою країн Північної Європи. Членство Швеції, Данії, Норвегії, Фінляндії, Ісландії, Ірландії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики країн Північної Європи: період від Другої світової війни до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Тема 4. Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи.

Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою країн Західної Європи. Членство Великої Британії, Франції, Німеччини, Австрії, Бельгії, Нідерландів, Люксембургу, Швейцарії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики країн Західної Європи: період від Другої світової війни до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Тема 5. Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи. Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою країн Південної Європи. Членство Португалії, Іспанії, Італії, Греції та Балканських країн у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики країн Південної Європи: період від Другої світової війни до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Тема 6. Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи. Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою країн Центрально-Східної Європи. Членство Польщі, Чехії, Словаччини, Болгарії, Румунії, Угорщини у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи: період від Другої світової війни до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Тема 7. Специфіка зовнішньої політики «малих» країн Європи. Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою «малих» країн Європи. Членство Андорри, Монако,

Мальти, Ліхтенштейну, Сан-Маріно, Ватикану, Кіпру у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики «малих» країн Європи: період від Другої світової війни до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Тема 8. Специфіка зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору. Органи влади, що опікуються зовнішньою політикою європейських країн пострадянського простору. Членство країн Балтії, Білорусі, Молдови, Росії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу. Особливості зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору: період від часів розпаду СРСР до сьогодення. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин. Східний та західний вектори. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Змістовий модуль 3. Особливості взаємин країн Європи з неєвропейськими країнами

Тема 9. Взаємини країн Європи із США, Канадою та країнами Латинської Америки. Специфіка налагодження взаємин з країнами за межами європейського континенту. Основні події становлення двосторонніх та багатосторонніх відносин країн Європи із США, Канадою та країнами Латинської Америки. Основні пріоритети двосторонніх відносин. Інституційне оформлення двосторонніх та багатосторонніх відносин із США, Канадою та країнами Латинської Америки.

Тема 10. Взаємини країн Європи із Індією та Китаєм. Специфіка налагодження взаємин з країнами за межами європейського континенту. Основні події становлення двосторонніх та багатосторонніх відносин країн Європи із Індією та Китаєм. Основні пріоритети двосторонніх відносин. Інституційне оформлення двосторонніх та багатосторонніх відносин із Індією та Китаєм.

Тема 11. Взаємини країн Європи із країнами Тихоокеанського регіону та Африки. Специфіка налагодження взаємин з країнами за межами європейського континенту. Основні події становлення двосторонніх та багатосторонніх відносин країн Європи із країнами Тихоокеанського регіону та Африки. Основні пріоритети двосторонніх відносин. Інституційне оформлення двосторонніх та багатосторонніх відносин із країнами Тихоокеанського регіону та Африки.

Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики країн Європи

Тема 12. Питання міграції та біженців у зовнішній політиці країн Європи. Поняття «мігрант», «біженець», «переселена особа» та основні міжнародні документи, які регламентують статус таких осіб. Особливості міграційної політики країн регіону. Найбільші міграційні хвилі до країн Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. та формування «діаспор». Ставлення громадської думки країн Європи до мігрантів та біженців. Питання міграції та біженців під час перевиборчих перегонів у країнах Європи. Сучасна офіційна позиція країн Європи щодо біженців з «гарячих точок».

Тема 13. Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами. Поняття «самопроголошена держава», «невизнана держава», «квазідержава». Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав у Європі: Північний Кіпр, Придністров'я, Косово. Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав на Кавказі: Нагірний Карабах, Південна Осетія, Абхазія. Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав в Азії: Республіка Китай та Палестина.

Змістовий модуль 5. Пріоритети зовнішньої політики країн Європи

Тема 14. Боротьба з тероризмом та безпекові питання у зовнішній політиці країн Європи. Тероризм як явище у сучасних міжнародних відносинах. Участь європейських держав у міжнародних зусиллях з недопущення тероризму та подолання його наслідків. Основні виміри сучасних безпекових аспектів зовнішньої політики країн Європи. Питання колективної безпеки в рамках Європи.

Тема 15. Екологічні проблеми у зовнішній політиці країн Європи. Питання захисту навколишнього середовища у зовнішній політиці країн Європи. Інституційні виміри вирішення екологічних питань у міжнародних відносинах за участю Європи. Чорнобильська катастрофа та залучення країн Європи у подоланні її наслідків. Міжнародна допомога Україні та іншим країнам, що постраждали від наслідків аварії на ЧАЕС.

Змістовий модуль 6. Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи

Тема 16. Сирійська криза та позиція європейських держав. Сирійська криза: причини, хід подій, міжнародний контекст. Позиція провідних держав Європи щодо подій у Сирії. Залучення держав Європи до вирішення сирійської кризи. Економічні, гуманітарні, політичні, безпекові виміри «сирійської» проблеми на регіональному та глобальному рівнях.

Тема 17. «Українське питання» та позиція європейських держав. Позиція країн Європи щодо подій Євромайдану в Україні (2013-2014 рр.). Офіційна позиція країн Європи щодо анексії Криму. Офіційна позиція країн Європи щодо подій на сході України та російської військової агресії. Участь представників європейських країн у переговорному процесі (Мінські домовленості). Позиція країн Європи щодо санкцій проти Росії.

Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Вступ до курсу дисципліни «Зовнішня політика країн Європи»

Семінар 1. «Поділи» Європи на регіони: основні виміри та вплив на зовнішню політику.

1. Географічні регіони Європи.
2. Історико-культурні регіони Європи (у тому числі – релігійні, мовні).
3. Історико-політичні регіони Європи.
4. Політико-інституційні регіони Європи.
5. Інші поділи Європи на регіони.

Змістовий модуль 2. Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах

Семінар 2. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи: Швеція, Данія, Норвегія.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Швеції, Данії, Норвегії та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.
2. Членство Швеції, Данії, Норвегії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.
3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.
4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.
5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 3. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи: Фінляндія, Ісландія, Ірландія.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Фінляндії, Ісландії, Ірландії та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.

2. Членство Фінляндії, Ісландії, Ірландії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.

3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.

4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.

5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 4. Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи: Велика Британія, Франція, Німеччина, Австрія.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Великої Британії, Франції, Німеччини, Австрії та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.

2. Членство Великої Британії, Франції, Німеччини, Австрії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.

3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.

4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.

5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 5. Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи: Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Швейцарія.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Бельгії, Нідерландів, Люксембургу, Швейцарії та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.

2. Членство Бельгії, Нідерландів, Люксембургу, Швейцарії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.

3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.

4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.

5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 6. Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи: Португалія, Іспанія, Італія.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Португалії, Іспанії, Італії та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.

2. Членство Португалії, Іспанії, Італії у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.

3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.

4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.

5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 7. Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи: Греція, Балканські країни.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Греції та Балканських країн та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.

2. Членство Греції та Балканських країн у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.
3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.
4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.
5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 8. Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи: Польща, Чехія, Словаччина.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Польщі, Чехії, Словаччини та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.
2. Членство Польщі, Чехії, Словаччини у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.
3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.
4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.
5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Семінар 9. Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи: Болгарія, Румунія, Угорщина.

1. Який орган влади опікується зовнішньою політикою Болгарії, Румунії, Угорщини та яка особа репрезентує країну на міжнародній арені.
2. Членство Болгарії, Румунії, Угорщини у міжнародних організаціях та об'єднаннях (від міжнародних всесвітнього рангу (ООН) до локальних). Час вступу, специфіка вступу.
3. Особливості зовнішньої політики: період від Другої світової війни до сьогодення.
4. Основні союзники/партнери та опоненти/конкуренти/«вороги» на сучасному етапі. Передісторія таких відносин.
5. Пріоритети у сучасній зовнішній політиці та особливості зовнішньополітичної стратегії.

Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики країн Європи

Семінар 10. Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами.

1. Поняття «самопроголошена держава», «невизнана держава», «квазідержава».
2. Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав у Європі: Північний Кіпр, Придністров'я, Косово.
3. Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав на Кавказі: Нагірний Карабах, Південна Осетія, Абхазія.
4. Позиція країн регіону щодо самопроголошених держав в Азії: Республіка Китай та Палестина.

Змістовий модуль 6. Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи

Семінар 11. Сирійська криза та позиція європейських держав.

1. Сирійська криза: причини, хід подій, міжнародний контекст.
2. Позиція провідних держав Європи щодо подій у Сирії.
3. Залучення держав Європи до вирішення сирійської кризи.

Семінар 12. «Українське питання» та позиція європейських держав.

1. Позиція країн Європи щодо подій Євромайдану в Україні (2013-2014 рр.).
2. Офіційна позиція країн Європи щодо анексії Криму.
3. Офіційна позиція країн Європи щодо подій на сході України та російської військової агресії.
4. Участь представників європейських країн у переговорному процесі (Мінські домовленості).
5. Позиція країн Європи щодо санкцій проти Росії.

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	с.	м.к.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи»						
Тема 1. Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи». Основні виміри аналізу зовнішньої політики країн Європи.	8	2	-	-	-	6
Тема 2. Еволюція поняття «Європа» та сучасна зовнішня політика країн регіону.	8	2	2	-	-	4
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 1	18	4	2	2	-	10
Змістовий модуль 2. Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах						
Тема 3. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи.	10	-	4	-	-	6
Тема 4. Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи.	10	-	4	-	-	6
Тема 5. Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи	10	-	4	-	-	6
Тема 6. Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи.	10	-	4	-	-	6
Тема 7. Специфіка зовнішньої політики «малих» країн Європи.	10	4	-	-	-	6
Тема 8. Специфіка зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору.	10	4	-	-	-	6
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 2	62	8	16	2		36
Змістовий модуль 3. Особливості взаємин країн Європи з неєвропейськими країнами						
Тема 9. Взаємини країн Європи із США, Канадою та країнами Латинської Америки.	8	2	-	-	-	6
Тема 10. Взаємини країн Європи із Індією та Китаєм.	6	2	-	-	-	4
Тема 11. Взаємини країн Європи із країнами Тихоокеанського регіону та Африки	6	2	-	-	-	4
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 3	22	6	-	2	-	14

Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики країн Європи						
Тема 12. Питання міграції та біженців у зовнішній політиці країн Європи	12	2	-	-	-	10
Тема 13. Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами	12	-	2	-	-	10
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 4	26	2	2	2	-	20
Змістовий модуль 5. Пріоритети зовнішньої політики країн Європи						
Тема 14. Боротьба з тероризмом та безпекові питання у зовнішній політиці країн Європи	12	2	-	-	-	10
Тема 15. Екологічні проблеми у зовнішній політиці країн Європи	12	2	-	-	-	10
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 5	26	4	-	2	-	20
Змістовий модуль 6. Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи						
Тема 16. Сирійська криза та позиція європейських держав	12	-	2	-	-	10
Тема 17. «Українське питання» та позиція європейських держав	12	-	2	-	-	10
	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 6	26	-	4	2	-	20
Усього годин	180	24	24	12	-	120

5. Теми лабораторних занять-не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять - не передбачено навчальним планом

7. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Вступ до курсу дисципліни «Зовнішня політика країн Європи»		
1	«Поділи» Європи на регіони: основні виміри та вплив на зовнішню політику	2
Змістовий модуль 2. Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах		
2	Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи	4
3	Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи	4
4	Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи	4
5	Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи	4
Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики країн Європи		
6	Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами	2
Змістовий модуль 6. Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи		
7	Сирійська криза та позиція європейських держав	2
8	«Українське питання» та позиція європейських держав	2
	Разом	24

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи»			
1.	Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи». Основні виміри аналізу зовнішньої політики країн Європи.	6	5
2.	Еволюція поняття «Європа» та сучасна зовнішня політика країн регіону	4	5
Змістовий модуль 2. Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах			
3.	Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи.	6	5
4.	Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи.	6	5
5.	Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи	6	5
6.	Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи.	6	5
7.	Специфіка зовнішньої політики «малих» країн Європи.	6	5
8.	Специфіка зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору	6	5
Змістовий модуль 3. Особливості взаємин країн Європи з неєвропейськими країнами			
9.	Взаємини країн Європи із США, Канадою та країнами Латинської Америки	6	5
10.	Взаємини країн Європи із Індією та Китаєм	4	5
11.	Взаємини країн Європи із країнами Тихоокеанського регіону та Африки	4	5
Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики країн Європи			
12.	Питання міграції та біженців у зовнішній політиці країн Європи	10	5
13.	Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами	10	5
Змістовий модуль 5. Пріоритети зовнішньої політики країн Європи			
14.	Боротьба з тероризмом та безпекові питання у зовнішній політиці країн Європи	10	5
15.	Екологічні проблеми у зовнішній політиці країн Європи	10	5
Змістовий модуль 6. Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи			
16.	Сирійська криза та позиція європейських держав	10	5
17.	«Українське питання» та позиція європейських держав	10	5
	Разом	120	85

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

10. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 180 год., із них лекції – 24 год., семінарські заняття – 24 год., модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 120 год.

Модулі (назви, бали)	Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи» (59)		Особливості зовнішньої політики країн Європи по регіонах (59)		Особливості взаємин країн Європи з неєвропейськими країнами (59)		Актуальні проблеми зовнішньої політики країн Європи (59)		Пріоритети зовнішньої політики країн Європи (59)		Сучасні міжнародні кризи та зовнішня політика країн Європи (59)	
	М 1	М 1	М 2.	М 2.	М 2.	М 2.	М 3	М 3	М 3	М 4	М 5	М 5
Лекції (теми, бали)	1.Вступ до дисципліни «Зовнішня політика країн Європи». Основні виміри аналізу зовнішньої політики країн Європи. (1 бал)	2.Еволюція поняття «Європа» та сучасна зовнішня політика країн регіону. (1 бал)	3.Специфіка зовнішньої політики «малих» країн Європи: Андорра, Монако, Мальта, Ліхтенштейн (1 бал)	4.Специфіка зовнішньої політики «малих» країн Європи: Сан-Маріно, Ватикан, Кіпр (1 бал)	5.Специфіка зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору: країни Балтії (1 бал)	6.Специфіка зовнішньої політики європейських країн пострадянського простору: Білорусь, Молдова, Росія (1 бал)	7.Взаємини країн Європи із США, Канадою та країнами Латинської Америки (1 бал)	8.Взаємини країн Європи із Індією та Китаєм (1 бал)	9.Взаємини країн Європи із країнами Тихоокеанського регіону та Африки (1 бал)	10.Питання міграції та біженців у зовнішній політиці країн Європи (1 бал)	11.Боротьба з тероризмом та безпекові питання у зовнішній політиці країн Європи (1 бал)	12.Екологічні проблеми у зовнішній політиці країн Європи (1 бал)
	М 1	М 2.	М 2.	М 2.	М 2	М 2	М 2	М 2	М 2	М 4	М 6	М 6
Семінарські заняття (теми, бали)	1. «Поділи» Європи на регіони: основні виміри та вплив на зовнішню політику (11 балів)	2. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи: Швеція, Данія, Норвегія (11 балів)	3. Специфіка зовнішньої політики країн Північної Європи: Фінляндія, Ісландія, Ірландія (11 балів)	4. Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи: Велика Британія, Франція, Німеччина, Австрія (11 балів)	5.Специфіка зовнішньої політики країн Західної Європи: Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Швейцарія (11 балів)	6.Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи: Португалія, Іспанія, Італія (11 балів)	7.Специфіка зовнішньої політики країн Південної Європи: Греція, Балканські країни (11 балів)	8.Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи: Болгарія, Румунія, Угорщина (11 балів)	9.Специфіка зовнішньої політики країн Центрально-Східної Європи: Болгарія, Румунія, Угорщина (11 балів)	10.Питання визнання самопроголошених держав європейськими країнами (11 балів)	11.Сирійська криза та позиція європейських держав (11 балів)	12.«Українське питання» та позиція європейських держав (11 балів)
СР (бали)	Самост.робота (10 балів)		Самост.робота (30 балів)		Самост.робота (15 балів)		Самост. робота (10 балів)		Самост. робота (10 балів)		Самост. робота (10 балів)	
Поточний контроль (вид, бали)		Модульна контр. робота 1 (25 балів)		Модульна контр. робота 2 (25 балів)		Модульна контр. ооб. 3 (25б.)		Модульна контр. робота 4 (25балів)		Модульна контр. робота 5 (25 балів)		Модульна контр. робота 6 (25балів)
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік 100 балів											

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелами інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна (тематична), проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), пояснення, розповідь, розширена бесіда, дискусія, доповідь.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

1) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, проблемно-пошукові, пошуково-дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з текстовими друкованими матеріалами, з картографічними матеріалами.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: розв'язання проблемних питань, навчальні дискусії; елементи «мозкового штурму», створення ситуації пізнавальної новизни тощо.

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання завдань для самостійної роботи, за модульні контрольні роботи. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється у вигляді письмової контрольної роботи за головними питаннями тем модуля. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, дискусія, розширена бесіда, співбесіда.

- *Методи письмового контролю*: модульна письмова контрольна робота.

- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, за виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

-систематичність відвідування занять;

-своєчасність виконання навчальних завдань та завдань для самостійної роботи;

-повний обсяг їх виконання;

-якість виконання навчальних завдань та завдань для самостійної роботи;

-самостійність виконання;

-творчий підхід у виконанні завдань;

-ініціативність у навчальній діяльності;

-виконання завдань модульного контролю.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено

види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з / п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	3	3	1	1	1	1	-	-
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	8	8	-	-	1	1	-	-	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	6	30	3	15	2	10	2	10	2	10
4	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	8	80	-	-	1	10	-	-	2	20
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
6	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	48	-	147	-	43	-	47	-	36	-	57
Разом		378												
Коефіцієнт 378:100 = 3,78														

Шкала оцінювання

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на застосуванні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board).

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни та інші навчальні матеріали, а саме:

- Конспекти лекцій.
- Навчальні посібники.
- Робоча навчальна програма.
- Електронні джерела інформації.

14. Рекомендована література

Основна

1. Безпека у глобальному світі / Константинов В.Ю., Мінгазутдінов І.О., Капітоненко М.Г., Галака С.П., Кривонос Р.А. // Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжоли. – К.: «Київський університет», 2008. – с. 389-468.
2. Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. – К. : НІСД, 2015. – 474 с.
3. Коваль І.М. Глобалізація, загальна безпека і безпека в Україні // Євroatлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / Коваль І.М., Глебов С.В., Дубовик В.А. та ін.. – Одеса: «Астропринт», 2008. – С. 33-46.
4. Крушинський В.Ю. Манжола В.А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 2007. – 192 с.
5. Логунов А. Региональная и национальная безопасность: Учебное пособие. – М.: Вузовский учебник, 2009. – С.279-299.
6. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ ім. І .Франка, 2002. – С. 482-486.
7. Потехін О., Тодоров І. Глобалізація безпеки : навч. посібн. – Донецьк, 2011. – 246 с.
8. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. В.А. Манжоли. — К., 2014. — 662 с.
9. Мітряєва С.І. Європейська безпека і Україна: Навчальний посібник. – Ужгород: Ліра, 2008. – 222 с.
10. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945–2002 роки: Навчальний посібник/ В. П. Газін, С. А. Копилов. – К.: Либідь, 2004. – 624 с.
11. Дейвіс Норман Європа. Історія/ Н. Девіс. – К.: «Основа», 2000. – 944 с.
12. Зашкільняк Л. Історія Центрально-Східної Європи/ за ред. Л. Зашкільняка. – ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 660 с.
13. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи: Навчальний посібник для студентів / Кер. авт. колективу О.В.Крапівін. – Донецьк, 2012. – 274 с.
14. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002)/ О. П. Іваницька. – Вінниця: ФОЛІАНТ, 2003. – 560с.
15. Світова гібридна війна: український фронт: Монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – К.: НІСД, 2017. – 496 с.
16. Україна в системі міжнародної безпеки / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. К.: ПЦ «Фоліант», 2009. – 572 с.
17. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин : підручник / В.А. Манжола, В.Ю. Константинов, С.В. Андрущенко та ін.; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 512 с.
18. Україна і Росія: дев'ятий вал чи Китайська стіна / В. П. Горбулін, О. С. Власюк, С. В. Кононенко. – К. : НІСД, 2015. – 132 с.
19. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
20. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн ХХ ст. підручник для вищих навчальних закладів/ В. І. Яровий. – К.: Генеза, 2005. – 816 с.

Додаткова

1. Круглашов А. М. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу.- Ч.І. Чернівці, 2010. – 212 с.

2. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: Навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Знання, 2009.- 751 с.
3. Парахонський Б. О. Роль ОБСЄ у формуванні європейського середовища безпеки / Б. О Парахонський, Г.М. Яворська // Стратегічні пріоритети. – №3 (28). – 2013 р. – С.109-114.
4. Рудько С.О. Зовнішня політика країн Західної Європи. = Острог: Вид-во Нац. Ун-ту «Острозька академія», 2012. – 412 с .
5. Стратегічні пріоритети політики України в Чорноморському регіоні : аналітична доповідь, матер. кругл. столу / М.О. Воротнюк, А.М. Захарченко, І.В. Максименко та ін. ; за ред. А.О. Филипенка ; Регіон. філіал нац. ін-ту стратегічн. досліджень у м. Одесі. – Одеса: Фенікс, 2013. – 168 с.
6. Шатун В.Т. Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу: формування та еволюція/ В.Т. Шатун // Наукові праці. Політологія. – Том 230. – № 218 (2014). – С. 60-67.

15. Інформаційні ресурси

1. Конвенція про кіберзлочинність: Міжнародний документ від 23.11.2001. – Режим доступу:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_575
2. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму: Міжнародний документ від 16.05.2005. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_712
3. Крапівін О. В. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи / Зовнішня політика Хорватії, Албанії, Македонії, Словенії, Боснії і Герцоговини в 90 pp. XX ст., 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uchebnik-online.com/131/2051.html>
4. Скворець В.О. Моделі мирного врегулювання східноукраїнського конфлікту / В.О. Скворець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.religion.in.ua/zmi/ukrainian_zmi/33390-modeli-mimogo-vregulyuvannya-sxidnoukrayinskogo-konfliktu.html
5. Советник президента Владимир Горбулин: 5 сценариев для Украины / Daily News.kz, 21 июня, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dailynews.kz/outlook/sovetnik_prezidenta_vladimir_gorbulin_5_stsenariiev_dlja_ukrainy_
6. Полтораков О. Геостратегія Росії: у пошуках альтернативного «полюсу сили» // Зовнішні справи. – 2015. – №9. – С. 26-28.
7. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України // «Крим. Війна: передумови російської агресії». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mbo.gov.ua/news/2399.html>
8. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (Organization for Security and Cooperation in Europe OSCE) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.osce.org
9. Офіційний сайт Організації об'єднаних Націй (United Nations- UN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/>
10. Офіційний сайт Ради Європи (Council of Europe) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.coe.int>
11. Офіційний сайт Спеціалізованої установи ООН з питань освіти, науки, культури та комунікацій (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unesco.org>
12. Офіційний сайт Центральної Європейської Ініціативи (Central European Initiative - CEI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceinet.org>
13. Офіційний сайт Представництва ООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.un.org.ua
14. Програма розвитку ООН (United Nations Development Programme - UNDP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.undp.org>

15. NATO Parliamentary Assembly Resolution 411 on Supporting Ukraine's Sovereignty and Democracy // NATO official web-page. – Режим доступа: <http://www.nato-pa.int/default.asp?SHORTCUT=3600>
16. Regulation (EU) No 230/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing an instrument contributing to stability and peace. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/dgs/fpi/documents/140311_icsp_reg_230_2014_en.pdf
17. Report of the Implementation of the European Security Strategy: Providing Security in a Changing World // www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/reports/104630.pdf
18. Strengthening Europe's place in the world: An external budget for 2014-2020 to respect EU commitments and promote shared values. – Режим доступа: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1510_en.htm?locale=en
19. The Communication of the European Commission «Wider Europe – Neighbourhood: a new framework for relations with the EU's Eastern and Southern Neighbours». – COM (2003) 104 final. – 2003. – March. – Режим доступа: http://europa.eu.int/comm/world/enp/pdf/com03_104_en.pdf
20. Statement by the Chairmanship on the Trilateral Contact Group consultations in Minsk on 31 January 2015 <http://www.osce.org/cio/138331>